

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1941.

Andra kammaren.

Nr 36.

Fredagen den 6 juni.

Kl. 3 e. m.

På grund av förfall för sekreteraren tjänstgjorde, jämlikt herr talmannens förordnande, undertecknad vid protokollet.

§ 1.

Justerades protokollen för den 30 nästlidna maj och den 3 innevarande juni.

§ 2.

Herr statsrådet *Rosander* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner:

- nr 273, med förslag till utrymningslag, m. m.;
- nr 290, med förslag till förordning om familjebidrag åt värnpliktiga med flera, vilka drabbats av kroppsskada, m. m.;
- nr 298, angående ytterligare statsgaranti för exportkredit;
- nr 299, med förslag till förordning angående klassificering av kött;
- nr 300, angående anvisande av medel för uppförande av en verkstadsbyggnad vid Västernorrlands regemente.

Propositionerna nr 273 och nr 299 hänvisades genast, nr 273 till behandling av lagutskott och nr 299 till jordbruksutskottet.

De övriga propositionerna bordlades.

§ 3.

Anmälades och godkändes följande förslag till riksdagens skrivelser till Konungen, nämligen

från statsutskottet:

nr 274, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till stat för försvarsväsendets fastighetsfond för budgetåret 1941/42;

nr 275, i anledning av väckta motioner om ändrade bestämmelser rörande övertidsersättning för försvarsväsendets civila icke-ordinarie tjänstemän;

nr 277, i anledning av väckt motion angående ordnandet av vården av svårskötta obildbara sinnesslöa;

nr 278, i anledning av väckt motion angående vården av sinnesslöa med smittosam tuberkulos;

nr 279, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående bemyndigande att med stiftelsen Göteborgs Welanderhem träffa avtal om upplåtande av stiftelsens fastighet i Göteborg för vård av barn, som lida av reumatisk sjukdom;

nr 280, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar angående anslag för budgetåret 1941/42 till avlöningar vid universitetet i Uppsala och Lund m. m. jämte i ämnet väckta motioner;

nr 281, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet samt till avlöningar vid karolinska mediko-kirurgiska institutet jämte i ämnet väckta motioner;

nr 282, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående provisoriska avlöningsbestämmelser under budgetåret 1941/42 för lärare vid folk- och småskolor m. m.;

nr 283, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa anslag till folkskoleväsendet m. m. jämte i ämnet väckta motioner;

nr 284, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1941/42 till folk- och småskoleseminarier m. m. jämte i ämnet väckta motioner; och

nr 286, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ändring i vissa delar av civila avlöningsreglementet den 4 januari 1939 (nr 8) m. m.;

från bankoutskottet:

nr 292, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ordnande av familjepensionsväsendet för präster m. m.;

från första lagutskottet:

nr 287, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag om ändrad lagstiftning angående s. k. rattfylleri m. m.; samt

från jordbruksutskottet:

nr 293, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående det statsunderstödda bekämpandet av tuberkulos hos nötkreatur;

nr 294, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till särskilda åtgärder för främjande av skogsbrandskyddet;

nr 295, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående räntan å lån från egnahemslånefonden;

nr 296, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående räntan å ogulden köpeskilling för viss kronoegendom;

nr 297, i anledning av väckt motion rörande vissa ändringar i villkoren för lån från arbetarsmåbrukslånefonden;

nr 298, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av kronolägenheten Knopängen eller Bränninge nr 1 i Allhelgona socken av Östergötlands län; och

nr 299, i anledning av vissa av Kungl. Maj:t i proposition angående försäljning av mark från vissa kronoegendomar m. m. gjorda framställningar.

§ 4.

Justerades protokollsutdrag.

§ 5.

Avlämnades följande motioner, nämligen av:

herrar *Bergström* och *Andersson* i Malmö, nr 330, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 272, angående anvisande av vissa anslag till det civila luftskyddet;

herr *Nilsson* i Kristinehamn *m. fl.*, nr 331, likaledes i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 272; och

herr *Jonsson* i Fjäle, nr 332, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 278, angående prisreglerande åtgärder på jordbrukets område.

Dessa motioner bordlades.

Kammarens ledamöter åtskildes härefter kl. 3.7 e. m.

In fidem
Gunnar Britth.

Lördagen den 7 juni.

Kl. 4 e. m.

§ 1.

Föredrogos var efter annan följande Kungl. Maj:ts å kammarens bord vilande propositioner; och hänvisades därvid

till bankoutsrottet propositionen, nr 290, med förslag till förordning om familjebidrag åt värnpliktiga med flera, vilka drabbats av kroppsskada, m. m.; samt

till statsutskottet propositionerna:

nr 298, angående ytterligare statsgaranti för exportkredit; och

nr 300, angående anvisande av medel för uppförande av en verkstadsbyggnad vid Västernorrlands regemente.

§ 2.

Föredrogos var för sig de på bordet liggande motionerna; och remitterades därvid

till statsutskottet motionerna:

nr 330 av herrar *Bergström* och *Andersson* i Malmö; och

nr 331 av herr *Nilsson* i Kristinehamn *m. fl.*; samt

till jordbruksutskottet motionen nr 332 av herr *Jonsson* i Fjäle.

§ 3.

Herr talmannen lämnade på begäran ordet till

Interpellation.

Herr **Thapper**, som anförde: Herr talman! De medborgare, som på grund av rådande förhållanden äro inkallade till militärtjänstgöring, få på ett mera kännbart sätt än övriga samhällsmedborgare bära den nuvarande krisens tunga. Visserligen ha erkännansvärda åtgärder vidtagits för att lätta de tyngsta bördorna för de inkallade, men detta till trots äro påfrestningarna, särskilt i ekonomiskt hänseende, mycket kännbara för de flesta. Det synes angeläget, att dessa bördor icke göras ännu tyngre genom ett tungt och byråkratiskt förfaringssätt, när det gäller att utbetala ersättningar och bidrag. Beträffande utbetalandet av de s. k. familjebidragen har också eftersträfvats att förkorta den tid som erfordras för bidragens överlämnande till familjen.

I ett avseende måste dock förhållandena anses vara synnerligen otillfredsställande, nämligen när det gäller utbetalande av ersättning för under militärtjänstgöring ådragen skada eller sjukdom. Det måste för de inkallade te sig upprörande, att samhället, när de fullgjort sina medborgerliga skyldigheter, icke på rätt sätt bispringer dem för under deras tjänstgöring ådragen skada eller sjukdom. Här synes ett stelbent och byråkratiskt tillvägagångssätt göra sig gällande, med ty åtföljande långa och onödiga dröjsmål, som givetvis bliva ytterst kännbara för dem som drabbas av desamma. Så vitt framgår av för

Interpellation. (Forts.)

mig kända förhållanden måste skulden härtill läggas hos vederbörande militära myndigheter, som långsamt och trögt fullgöra dem åvilande skyldigheter.

Enligt gällande bestämmelser är det vederbörande förbandschefer och läkares skyldighet att till riks försäkringsanstalten anmäla alla, ej endast olycksfall utan även sjukdomsfall, som kunna tänkas bliva av längre varaktighet och vilka ådragits under militärtjänstgöring. Huruvida uppkomna dröjsmål vid riks försäkringsanstaltens militärbyrås behandling av ärendena beror enbart på svårigheten att få in uppgifter från vederbörande militärförband undandrar sig mitt bedömande. Även här torde emellertid större skyndsamhet kunna presteras.

Då det vid ett flertal tillfällen och på skilda håll, även i ortspressen i min hemtrakt, klagats över att det gått halvår innan den sjuke erhållit honom tillkommande bidrag eller sjukersättning, har en undersökning verkställts med ledning av uppgifter från riks försäkringsanstaltens ombud i Risinge, Östergötlands län, Risinge erkända sjukkasse, och har därvid framkommit fem särskilt pregnant fall, där onödigt dröjsmål synes föreligga. Jag skall inte här redogöra för dessa fall utan anhåller att få till herr statsrådet överlämna en skriftlig redogörelse för desamma.

Då det måste både ur samhällets och framför allt de inkallades synpunkt vara ytterst angeläget, att snabb rättelse vinnes beträffande dessa missförhållanden, anhåller jag om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för försvarsdepartementet få framställa följande fråga:

Kan herr statsrådet ställa i utsikt åtgärder syftande till att förhindra, att de som ådragit sig skada eller sjukdom under militärtjänstgöring icke genom onödigt dröjsmål med ersättnings utbetalande åsamkas umbäranden och lidanden?

Denna anhållan bifölles.

§ 4.

Till bordläggning anmäldes:

konstitutionsutskottets memorial och utlåtanden:

nr 15, med föranledande av kamrarnas skiljaktiga beslut beträffande utskottets utlåtande nr 14 i anledning av väckta motioner om upphävande av de vid 1936 års riksdag beslutade skärpningarna av utskyldsstrecket såsom valbarhets- och behörighetsvillkor till vissa kommunala förtroendeuppdrag;

nr 16, i anledning av väckta motioner angående vissa frågor rörande den kommunala indelningen;

nr 17, i anledning av väckt motion om en förutsättningslös utredning rörande det proportionella vals systemets inverkan på de politiska förhållandena inom vårt land m. m.;

nr 18, i anledning av väckta motioner om vissa ändringar i valordningen beträffande val till riksdagens andra kammare m. m.; och

nr 19, i anledning av väckta motioner om vissa ändringar i valordningen beträffande val till landstingen m. m.;

statsutskottets utlåtanden:

nr 151, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till försvarsväsendets rullföringsnämnd;

nr 152, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för viss hjälperksamhet till förmån för de till militärtjänst inkallades familjer;

nr 153, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående gäldande av viss haverikostnad;

nr 154, i anledning av vissa av Kungl. Maj:t gjorda framställningar angående anslag till statlig lagerhållning m. m.;

nr 155, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning angående anslag till lån till främjande av användningen av inhemskt motorbränsle m. m.;

nr 156, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till statliga åtgärder för tryggande av vedproduktionen m. m. jämte i ämnet väckta motioner;

nr 157, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till besparingsberedningen;

nr 158, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till kostnader för årlig taxering för budgetåret 1941/42 jämte en i ämnet väckt motion;

nr 159, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående bidrag till allmänna barnhuset; och

nr 160, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående inköp för postverkets räkning av fastigheter i Karlskrona;

bevillningsutskottets betänkanden:

nr 24, i anledning av väckta motioner rörande beskattningsmyndigheternas sammansättning och verksamhet m. m.;

nr 25, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ersättning av statsmedel för taxeringsarbete i Stockholms stad för tiden 1 oktober 1941—30 september 1942;

nr 26, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående förlängning av giltighetstiden för viss tilläggstull å vadd;

nr 27, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om fortsatt uppskov med ikraftträdandet av föreskriven skatt å motorsprit;

nr 28, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om fortsatt rätt för svenskt aktiebolag och svensk ekonomisk förening att vid taxering till kommunal inkomstskatt samt statlig inkomst- och förmögenhets-skatt åtnjuta avdrag för avsättning till konjunkturinvesteringsfond jämte i ämnet väckta motioner;

nr 29, i anledning av väckta motioner avseende tillverkningen och försäljningen av rusdrycker m. m.;

nr 30, i anledning av väckt motion om viss ändring av förordningen den 8 maj 1925 angående försäljning av vissa alkoholfria och därmed jämförliga drycker; och

nr 31, i anledning av väckt motion om utredning och förslag beträffande koncentrerad bränneriverksamhet;

bankoutskottets utlåtanden och memorial:

nr 48, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående bestämmande av pensionsålder för vissa beställningshavare vid flygvapnet;

nr 49, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 262 angående pension åt vissa i statens tjänst anställda personer;

nr 50, i anledning av framställning från delegerade för riksdagens verk i fråga om viss ändring av avlösningsreglementet för riksdagens verk;

nr 51, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa anslag under tolfte huvudtiteln för budgetåret 1941/42;

nr 52, i anledning av fullmäktiges i riksgäldskontoret framställning om anslag för anskaffande av möbler m. m. till vissa lokaler i riksdagshuset;

nr 53, i anledning av fullmäktiges i riksgäldskontoret framställning om anslag för sättning och tryckning m. m. av person- och sakregister till riksdagens protokoll med bihang för åren 1931—1940;

nr 54, med förslag till ändrad lydelse av § 10 instruktionen för riksdagens revisorer av stats-, banko- och riksgäldsverken;

nr 55, i anledning av väckt motion om höjning av ersättningen till ledamöter av allmänt kyrkomöte;

nr 56, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående fortsatt befrielse för riksbanken från skyldigheten att inlösa av banken utgivna sedlar med guld m. m.;

nr 57, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen den 22 december 1939 (nr 895) angående rätt för Konungen att meddela särskilda bestämmelser om riksbankens sedelutgivning och bankrörelse m. m.;

nr 58, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen den 7 juni 1940 (nr 437) angående utövande under vissa utomordentliga förhållanden av fullmäktige i riksbanken och fullmäktige i riksgäldskontoret tillkommande befogenheter, m. m.;

nr 59, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om fortsatt giltighet av valutalagen den 22 juni 1939 (nr 350); och

nr 60, i anledning av framställning från fullmäktige i riksgäldskontoret angående förlängning av bemyndigande för fullmäktige att till riksbanken överlämna skattkamarväxlar m. m.;

första lagutskottets utlåtanden:

nr 40, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om vissa ändringar i lagen den 9 december 1910 (nr 141, sid. 27) om reglering av prästerskapets avlöning m. m.;

nr 41, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 1 och 2 §§ lagen den 9 december 1910 (nr 141, sid. 35) om emeritilöner för präster;

nr 42, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om fortsatt giltighet av allmänna förfogandelagen den 22 juni 1939 (nr 293); och

nr 43, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 65 och 67 §§ lagen den 23 oktober 1914 (nr 325) om krigsdomstolar och rättegången därstädes; samt

andra lagutskottets utlåtanden:

nr 27, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse av 9 och 10 §§ lagen den 22 juni 1939 (nr 310) om sjukhusvård vid krig eller krigsfara;

nr 28, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse av 2 § 2:o) och 16:o) lagen den 26 maj 1909 (nr 38, s. 3) om Kungl. Maj:ts regeringsrätt; och

nr 29, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen den 20 oktober 1939 (nr 734) med särskilda bestämmelser angående gäldande av ersättning enligt fartygsuttagningslagen m. fl. lagar.

§ 5.

Justerades protokollsutdrag.

§ 6.

Avgåvos följande motioner i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 278, angående prisreglerande åtgärder på jordbrukets område m. m.; nämligen:

nr 333 av herrar *Karlsson* i Granebo och *Nolin*;

nr 334 av herr *Liedberg m. fl.*; samt

nr 335 av herr *Petersson* i Gäddvik *m. fl.*

Vidare avlämnade herr *Persson* i Stockholm en av honom undertecknad motion, nr 336, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 270, angående långtidstillägg för vissa värnpliktiga.

Samtliga dessa motioner bordlades.

Kammarens ledamöter åtskildes härefter kl. 4.13 e. m.

In fidem
Sune Norrman.

Tisdagen den 10 juni.

Kl. 4 e. m.

§ 1.

Justerades protokollen för den 4 innevarande juni.

§ 2.

Föredrogos var efter annan de på kammarens bord liggande motionerna; och remitterades därvid

till jordbruksutskottet motionerna:

nr 333 av herrar *Karlsson* i Granebo och *Nolin*;

nr 334 av herr *Liedberg m. fl.*; och

nr 335 av herr *Petersson* i Gäddvik *m. fl.*; samt

till statsutskottet motionen nr 336 av herr *Persson* i Stockholm.

§ 3.

Föredrogos, men bordlades åter konstitutionsutskottets memorial och utlåtanden nr 15—19, statsutskottets utlåtanden nr 151—160, bevillningsutskottets betänkanden nr 24—31, bankoutskottets utlåtanden och memorial nr 48—60, första lagutskottets utlåtanden nr 40—43 samt andra lagutskottets utlåtanden nr 27—29.

§ 4.

Anmälades och godkändes statsutskottets förslag till riksdagens skrivelser till Konungen:

nr 276, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus;

nr 300, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående meddelande av statsgaranti åt tillverkare av brännstovv;

nr 301, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning angående anslag å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 till nybyggnad för landsarkiv i Linköping;

nr 302, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 till undersökning av de lokala olikheterna i levnadskostnaderna år 1941 m. m.;

nr 303, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa anslag å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 dels under fjärde huvudtiteln, dels ock till kapitalinvesteringar i försvarsväsendets fastighetsfond;

nr 304, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa anslag till kapitalinvesteringar i försvarsväsendets fastighetsfond;

nr 305, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till teckning av ytterligare aktier i Svenska skifferoljeaktiebolaget;

nr 306, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till upplysnings- och organisationsverksamhet i fråga om hantverk och småindustri;

nr 307, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till lotsverkets båtlånefond;

nr 308, i anledning av väckt motion angående vissa extra ordinarie befattningshavares vid försvarsväsendet rätt till personliga lönetillägg m. m.;

nr 309, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till tullverket för budgetåret 1941/42; och

nr 310, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag om anslag till avskrivning av oreglerade kapitalmedelsförluster för budgetåret 1941/42.

§ 5.

Justerades protokollsutdrag.

§ 6.

Herr *Ericsson* i Kinna avlämnade en av honom *m. fl.* undertecknad motion, nr 337, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 289, med förslag till lag angående ändrad lydelse av 4 § lagen den 17 juni 1938 (nr 287) om semester, m. m.

Denna motion bordlades.

Kammarens ledamöter åtskildes härefter kl. 4.6 e. m.

In fidem
Sune Norrman.